

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE**

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ARHIVSKOM
GRADIVU I ARHIVIMA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, travanj 2009.

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ARHIVSKOM GRADIVU I ARHIVIMA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. i članku 68. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Vlada Republike Hrvatske usvojila je Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj Uniji za poglavlje 3. „Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga“ 18. listopada 2006. godine, Nacionalni program Republike Hrvatske za pristupanje EU-2009. te Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom EU prema NPPEU 2009., kojima se obvezala uskladiti propise koji uređuju osnivanje ustanova s pravnom stečevinom Europske unije.

Iz navedenih razloga, u namjeri da se izjednači pravni položaj stranih fizičkih i pravnih osoba s položajem domaćih fizičkih i pravnih osoba, izmijenjen je početkom 2008. godine Zakon o ustanovama („Narodne novine“, broj 29/97, 47/99, 35/08) te je propisano da ustanove mogu osnovati domaće i strane fizičke i pravne osobe.

Zakon o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, broj: 105/97 i 64/00) propisuje da specijalizirane i privatne arhive mogu osnovati domaće pravne i fizičke osobe. Kako bi se Zakon o arhivskom gradivu i arhivima uskladio sa gore navedenim aktima i Zakonom o ustanovama, predlaže se Izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima izjednačiti domaće i strane fizičke i pravne osobe u pogledu osnivanja specijaliziranih i privatnih arhiva.

Nadalje, donesen je novi Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07) i Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju („Narodne novine“ broj: 107/07) koji na novi način uređuje pitanja vrste i stjecanja visokog obrazovanja te akademskih i stručnih naziva i akademskog stupnja. Zakon o arhivskom gradivu i arhivima potrebno je uskladiti s ovim propisima.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima uređuju se slijedeća pitanja:

- izjednačuje se pravni položaj domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba pri osnivanju specijaliziranih i privatnih arhiva,

- detaljno uređivanje stručnih arhivskih zvanja i način njihova postizanja, sukladno novim zakonima o visokom obrazovanju i o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, ostavljeno je posebnom pravilniku što će ga ministar kulture naknadno donijeti na prijedlog Hrvatskog arhivskog vijeća. Time se pruža mogućnost Hrvatskom arhivskom vijeću da pažljivo i bez žurbe iznađe rješenja koja će biti najpovoljnija za struku i predloži ih ministru kulture. Pitanja stručnih zvanja i stručnog usavršavanja nisu neminovno zakonska materija te se rasterećuje zakonski tekst donošenjem pravilnika i usto pruža mogućnost jednostavnije i brže izmjene u slučaju potrebe. Rad vježbenika također se može izostaviti iz Zakona s obzirom da su pitanja vezana uz vježbenike uređena Zakonom o radu.

3. Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, Zakon neće u trenutku pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji sadržavati diskriminacijske odredbe koje bi bile u suprotnosti s pravnom stečevinom Europske Unije u odnosu na mogućnosti stranih pravnih i fizičkih osoba za osnivanje arhiva kao ustanova.

Nadalje, otklonit će se trenutna neusklađenost Zakona o arhivskom gradivu i arhivima u načinu stjecanja stručnih arhivskih zvanja te akademskih i stručnih naziva i akademskog stupnja sa novim zakonima kojima je uređeno to područje.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, niti u proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U državnom proračunu, u razdjelu Ministarstva kulture, redovito se osiguravaju sredstva za arhivsku djelatnost koju obavljaju državni arhivi, na što predložene izmjene i dopune neće imati utjecaja. S druge pak strane, prema članku 51. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, sredstva za rad ostalih arhiva, specijaliziranih i privatnih, osiguravaju njihovi osnivači, u konkretnom slučaju domaće i strane pravne i fizičke osobe koje će osnivati arhive.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Obzirom da se radi o Zakonu kojim se usklađuje zakonska regulativa s propisima Europske unije, sukladno članku 161. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora («Narodne novine», br. 6/02 – pročišćeni tekst, br. 41/02, 91/03, 58/04 i 39/08) predlaže se da se zakonski prijedlog donese po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ARHIVSKOM GRADIVU I
ARHIVIMA

Članak 1.

U Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, broj 105/97, 64/00) u članku 31. stavku 2. podstavak 1. mijenja se i glasi:

„- tvrtka i sjedište, odnosno ime, prezime i prebivalište vlasnika, te ime, prezime i prebivalište odgovorne osobe,“

Članak 2.

Članak 49. stavak 5. mijenja se i glasi:

„Specijalizirane i privatne arhive mogu osnivati domaće i strane pravne i fizičke osobe, sukladno odredbama ovoga Zakona i drugih propisa.“

Članak 3.

Članak 54. stavak 2. mijenja se i glasi:

„Za ravnatelja arhiva može se imenovati osoba koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 105/04, 174/04 i 46/07), te položen stručni ispit iz arhivske struke, objavljene vrijedne stručne ili znanstvene radove i odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima.“

Članak 4.

U članku 58. podstavak 10. mijenja se i glasi:

„ – predlaže ministru kulture dodjeljivanje odgovarajućih stručnih arhivskih zvanja prema pravilniku iz članka 5. ovoga Zakona.“

Članak 5.

Članak 61. mijenja se i glasi:

„Stručne poslove u arhivima mogu obavljati osobe koje imaju odgovarajuća stručna arhivska zvanja.“

Stručna zvanja iz stavka 1. ovoga članka, te uvjete i način njihova stjecanja propisat će pravilnikom ministar kulture na prijedlog Hrvatskog arhivskog vijeća.“

Članak 6.

Članci 62. – 64. brišu se.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 7.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju stručne poslove u arhivima nastavljaju s radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona.

Članak 8.

Osobe koje se zapošljavaju na stručnim poslovima u arhivima, do donošenja pravilnika iz članka 5. ovoga Zakona trebaju ispunjavati uvjete propisane člancima 61. do 64. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima („Narodne novine“, broj 105/97, 64/00).

Članak 9.

Ravnatelji i osobe koje se zapošljavaju u arhivima, a koje su stekle visoku odnosno višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, imaju sva prava iz Zakona o arhivskom gradivu i arhivima kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Članak 10.

Hrvatsko arhivsko vijeće će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona predložiti ministru kulture donošenje pravilnika iz članka 5. ovoga Zakona.

Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“ osim članka 2. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske Unije.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom odredbom uređuje se izostavljanje navođenja jedinstvenog matičnog broja iz podataka potrebnih za upis privatnog arhivskog gradiva u odgovarajući upisnik i dopunjuju se podaci potrebni za prijavu u upisnik.

Uz članak 2.

Ovom odredbom usklađuje se Zakon o arhivskom gradivu i arhivima sa Zakonom o ustanovama i pravnom stečevinom Europske unije tako da se izjednačuje pravni položaj stranih fizičkih i pravnih osoba sa pravnim položajem domaćih fizičkih i pravnih osoba u odnosu na pravo osnivanja specijaliziranih i privatnih arhiva u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 3.

Odredbom članka 3. usklađuje se Zakon o arhivskom gradivu i arhivima sa Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju („Narodne novine“ broj: 107/07) i Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07) tako da se propisuje da za ravnatelja arhiva može biti imenovana osoba koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, položen stručni ispit iz arhivske struke, objavljene vrijedne stručne ili znanstvene radove i odlikuje se stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima.

Također se propisuje da za ravnatelja arhiva može biti imenovana i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Uz članak 4.

Ovom odredbom mijenja se članak 58. podstavak 10. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima tako da se određuje da Hrvatsko arhivsko vijeće predlaže dodjeljivanje odgovarajućih stručnih arhivskih zvanja prema pravilniku koji će donijeti ministar kulture.

Uz članak 5.

Ovom odredbom propisuje se da stručne poslove u arhivima, mogu obavljati osobe koje imaju odgovarajuća stručna arhivska zvanja. Stručna arhivska zvanja, uvjete i način njihova stjecanja posebnim pravilnikom će propisati ministar kulture na prijedlog Hrvatskog arhivskog vijeća.

Uz članak 6.

Ovom odredbom brišu se članci 62. – 64. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima kojima se uređuju stručna arhivska zvanja i način njihova postizanja. Ova pitanja uredit će se prema članku 5. ovoga Zakona.

Uz članak 7.

Ovo je prijelazna odredba kojom se stručnom arhivskom osoblju koje je steklo stručna zvanja prema ranijim propisima omogućuje da nastave s radom i po donošenju ovoga Zakona.

Uz članak 8.

Ovom odredbom uređuje se mogućnost zapošljavanja u arhivima do donošenja novog pravilnika o stručnim zvanjima iz članka 5. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 9.

Ovom odredbom propisuje se da osobe koje se zapošljavaju u arhivima a koje su stekle visoku odnosno višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju imaju sva prava iz Zakona o arhivskom gradivu i arhivima kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Uz članak 10.

Ovom odredbom određuje se da će Hrvatsko arhivsko vijeće u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona predložiti ministru kulture donošenje pravilnika o načinu stjecanja stručnih knjižničarskih zvanja.

Uz članak 11.

Ovim člankom određuje se da Zakon o izmjenama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima stupa na snagu osmog dana od objave u „Narodnim novinama“ osim članka 2. ovoga Zakona kojim se otvara mogućnost stranim fizičkim i pravnim osobama da osnivaju arhive i koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske Unije.